

In Memoriam Ferdie Migchelbrink (1951-2019)

Op 31 januari 2019 is Ferdie Migchelbrink in Eindhoven overleden (thuis in bijzijn van zijn vrouw Maria en hun kinderen). Twee weken daarvoor werd hij met vage prostaatklachten en flinke darmproblemen vanuit de polikliniek opgenomen in het ziekenhuis; enkele dagen later volgde de diagnose van uitgezaaide en onbehandelbare kanker. De laatste week heeft hij thuis kunnen zijn en intens afscheid genomen van zijn naaste familieleden.

Op 8 februari 2019 was de afscheidsdienst in de aula van het crematorium te Heeze. Dit was een druk bezochte bijeenkomst waar veel familie, vrienden, kennissen, oud-collega's en enkele leden van het Ruth Cohn Instituut voor TGI zich hadden verzameld om de laatste eer aan Ferdie te bewijzen.

Wij – Jolanda en Sigrun – maakten voor het eerst kennis met Ferdie op 7 maart 2006 toen we toetraden tot de peergroep. Enkele weken daarvoor waren we tijdens een TGI-ledendag uitgenodigd door Arjan de Wit om ons aan te sluiten bij de Peergroep TGI & Onderwijs, die zich overigens toen al niet meer alleen richtte op onderwijs. In onze ontmoetingen van de afgelopen dertien jaar, hebben we vele thema's samen verkend en onze persoonlijke ontwikkelingen gedeeld. Ferdie liep altijd warm voor de reflectie op TGI-elementen in onze sessies; hij bracht nieuwe werkvormen in, miste bijeenkomsten alleen als het echt niet anders kon, haalde en bracht ons vanzelfsprekend van en naar het station Eindhoven en verzorgde elk jaar toegewijd de ingewikkelde jaarplanning. Regelmatig gaf hij ons groente of fruit cadeau, die hij eigenhandig biologisch-dynamisch had geteeld in zijn moestuin.

Ferdie Migchelbrink werd in 1951 geboren in Ulft, studeerde in 1974 af in de sociologie en andragogie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en werkte vanaf 1977 tot 2012 op de Fontys Hogescholen in Eindhoven als (senior) docent en onderzoeker 'Praktijkgericht onderzoek & participatief actieonderzoek'. Sinds 2012 had Ferdie zijn eigen consultancy op het gebied van coachen en adviseren van onderzoekers, docenten en studenten met het voorbereiden en uitvoeren van praktijk(gericht) onderzoek en participatief actieonderzoek. Hij schreef ook verschillende handboeken over deze onderwerpen, waarvan regelmatig herziene drukken verschenen, die tot op heden veel gebruikt worden op diverse HBO-opleidingen voor Zorg en Welzijn.

Naast zijn passie voor participatief actieonderzoek ontwikkelde Ferdie in zijn leven ook een passie voor TGI. In 1988 deed hij een vijfdaagse methodecursus en hij besloot toen om een zogeheten jaarroute TGI te doen. In een artikel voor het Tijdschrift voor TGI in 2009 schreef hij hierover het volgende:

'... ik leerde TGI gebruiken als kompas voor inrichting en analyse van leersituaties. Dit 'professionele gebruik' van TGI is sindsdien vanzelfsprekend voor mij geworden. Ik gebruik het vooral zeer expliciet als ik nieuwe onderwijsarrangementen inricht en uitvoer en in supervisie en coaching. De keren dat ik puur op routine werk, gaat het wel eens mis en helpt het TGI-systeem mij om heel snel te zien wat en waarom het misgaat' (Migchelbrink, 2009, 20).

In de laatste klus die Ferdie deed op 19 december 2018, dit keer in zijn rol als docent Participatief Actie Onderzoek (PAO) voor de Master Leren & Innoveren aan de Hogeschool in Rotterdam, combineerde hij de twee passies in een training TGI voor de tweedejaars

studenten van deze Masteropleiding. Hij had de opzet van deze training in samenspraak met Ineke van de Braak ontwikkeld en meteen de volgende dag na de training liet Ferdie enthousiast aan Ineke weten dat *'het goed gegaan is'* en lichtte hij dit succes toe met twee voorbeelden, omdat ze volgens de Ferdie *'de kracht van TGI duidelijk maken'*.

TGI vormde ook de basis voor het contact met Theo Middelkoop, die Ferdie op de Fontys Hogescholen in 1992 in Eindhoven leerde kennen. Tijdens een etentje op het werk raakten ze in gesprek over hun ervaringen met TGI, vervolgens richtten ze samen de peergroep op, die in de woorden van Ferdie voor hun beide een *'belangrijk TGI thuis'* werd en er ontwikkelde zich tussen deze twee mannen een dierbare vriendschap. Graag ondernamen ze samen een wandeling in de bergen van Oostenrijk, dronken een glas, rookten een Cubaanse sigaar en bleven met elkaar in gesprek tot de dood van Theo op 9 maart 2018. Het verlies van Theo heeft Ferdie diep geraakt.

De verbinding die Ferdie voelde met TGI kwam ook tot uitdrukking in de reis die hij in 2007 maakte naar de Verenigde Staten. In het eerder genoemde artikel vertelt Ferdie hoe hij tijdens deze reis een bezoek brengt aan het Esalen Institute in Californië. Voor hem ging hiermee een grote wens in vervulling. In de jaren zeventig had hij namelijk veel gehoord en gelezen over Esalen; het was hét centrum van waaruit de Gestalttherapie (Fritz Perls), Encounter (Will Schutz) en de Awareness Through Movement (Feldenkreis) verspreid werden over de wereld en er lag ook een link met TGI. In 1964 bezocht Ruth Cohn namelijk de eerste workshop van Fritz Perls in Esalen. Reflecterend op zijn verblijf in Esalen beseft Ferdie hoe belangrijk het is om aandacht te hebben voor gevoelens en emoties. Hij verbindt in deze reflectie zijn recente ervaringen met mindfulness met de woorden van Ruth Cohn:

'Vermeide unangenehme Gefühle nicht, sondern akzeptiere sie. (...) Unmittelbare erlebte Gefühle und Empfindungen schaffen nach einer kurzen Weile fast immer einen Freiraum im Inneren, der den Schmerz aufnimmt und vergehen lässt' (Cohn & Farrau, 1984, 322).

We verliezen met Ferdie het laatste groepslid van de eerste generatie TGI-ers van onze peergroep en een dierbare peergroep-vriend. Het onverwachte en de snelheid van zijn stervensproces heeft ons diep geraakt en laat ons met verbijstering achter.

Ferdie, dank voor je betrokkenheid bij onze groep, je trouw en ruimhartigheid, je eerlijkheid en zoekende houding, je durf om je kwetsbaar op te stellen, je inzet om met ons levendig te blijven leren. We zullen je missen.

Jolanda Bosch en Sigrun Scheve